

Prenos prometa na zadruge

Ze dalj časa se vodijo diskusije o ukrepih za pospeševanje kmetijske proizvodnje za ureditev trga in ustalitev cen kmetijskih pridelkov. V vseh teh diskusijah pride beseda vedno na kmetijske zadruge kot zelo važnega činitelja za uspešno izvajanje teh ukrepov. Prvi konkretni in pomembni ukrep je bil odločba o prenosu prometa s kmetijskimi pridelki na zadruge.

Mnoge zadruge so tudi dozdaj, a nekatere zelo uspešno opravljale promet s kmetijskimi pridelki, zlasti z jajci, zelenjavo in sadjem. Odkupne postaje, ki so bile ustanovljene pri teh zadrukah, so kaj kmalu postale odveč. To je tista stvar, ki nekatere zadrugne delavce premoči, da preveč lahko pojmujejo to za mnoge zadruge novo in zelo resno nalogo.

Tudi če bi šlo samo za organizacijo prometa, bi to za mnoge zadruge ne bila tako preprosta reč. To tem prej, ker gre za proizvode, kakršni so žito, živina, industrijske rastline in podobno, kar za velike število zadrug pomeni popolnoma nov posel, ker gre za zamotano manipuliranje, velike količine, za blago, ki dostikrat zahteva večjo strokovnost kakor pa jo imajo številni sedanji zadrugni kadri.

Zbiranje in dovažanje teh proizvodov na trg, v skladišča in predelovalni industriji predstavlja samo del tega velikega posla.

Glavno pri tem poslu pa je organiziranje proizvodnje, nabava reprodukcijskega materiala in semena, zaščitnih sredstev ter še drugi ukrepi, ki naj bi pripomogli da zadrugni proizvajalec proizvede čim več živine in živinskih proizvodov, perutnine in jaje, sadja in zelenjave in vsega drugega, kar zahteva potrošniški trg in predelovalna industrija. Tisto pa, kar mora slediti je to, da na trgu s kmetijskimi pridelki zamenja drobnega proizvajalca zadruga kot veliki proizvajalec, ki bo s svobodno prodajo vsakemu pod-

jetju, ki boljše plača blago, ukinila na trgu monopolizem drobnega proizvajalca.

Zadruge in zadrugne organizacije so tiste, ki morajo vso svojo organizacijsko gospodarstvo tehnično in drugo sposobnost dati na razpolago za to zapleteno in odgovorno nalogo.

Družbena skupnost je promet s kmetijskimi pridelki prenesla na zadruge tudi zato da bi zadruge z udeležbo v prometu povečale socialistične sklade za pospešitev proizvodnje in prispevale k stabilizaciji cen na kmetijskem trgu, kakor to popolnoma jasno stoji v resoluciji IV. plenuma SZDLJ.

Ustvarjanje družbenih skladov v zadrugi iz ustvarjenega dobička v prometu s kmetijskimi pridelki pomeni pogoj za dejavnost zadrug v organiziranem pospeševanju kmetijske proizvodnje, prometa in predelave kmetijskih pridelkov.

Teh fondov ne bo moč ustvariti, če bodo zadruge delale z zadrugniki po odprtem računu. Proizvodnja se ne bo pospešila niti z brezplačno delitvijo iz teh fondov sredstev za proizvodnjo in sredstev za zaščito rastlin in živine, sadnega in priplodnega materiala zadrugnikom itd.

Zadrugniki imajo pravico sodelovati v razdelitvi dela dobička, ki je ustvarjen v prometu s kmetijskimi pridelki tam, kjer ni bilo vloženo novo delo. Zato morajo zadruge v svojih odnosih z zadrugniki zastopati čvrste cene, za tisto pa, kar dajejo zadrugnikom v kakršnikoli obliki, morajo vedeti, kaj bodo dobile zato od zadrugnikov.

Ze na samem začetku prevzemanja prometa zlasti z žitom, pa tudi z industrijskimi rastlinami, v nekaterih velikih vaseh, kot je na primer Srbobran, Mol, Ada in drugi, pa tudi z zelenjavo so zadruge in zadrugne organizacije trčile ob niz organizacijskih, kadrovskih, tehničnih in drugih problemov in bo treba dosti časa, moči in spretnosti, da jih bodo rešile. Z borbo s temi problemi bodo zadruge prerastle v trdne gospodarske organizacije na vasi. Z uspešnim opravljanjem prometa s temi proizvodi bodo zadruge zlasti v gospodarsko

močnejših pokrajinah lahko ustvarile že v prvem letu močna sredstva za nadaljnje delo pri pospeševanju kmetijske proizvodnje.

S tem, da so zadruge same stopile pred proizvajalce v prometu s kmetijskimi proizvodi, je že sedaj nastal nemir med spekulanti, ki zbirajo blago po vaseh od najdrobnejših proizvajalcev in neopravičeno dosegajo velike zaslužke. Taki že sedaj kričijo na vse grlo in vsepovsod, da zadruge ne bodo sposobne, da je konec svobodne trgovine, da se vrača odkup in podobno. Njim bodo v novem sistemu manjkali nakupovalci.

Nekateri so se že tudi znašli v položaju, ki je nastal v prometu s kmetijskimi pridelki in so se spet začeli sami ukvarjati s tem poslom združujoč se s sebi enakimi iz drugih krajev, kjer je druga vrsta blaga. Zamenjujejo sadje, drva in druge stvari za žito itd. Nekateri spet kupujejo večje količine koruze in druge proizvode v čisto spekulantske namene.

Medtem ko se odkupna podjetja in zadruge pripravljajo o tem, kdo naj ostane na kakšnem trgu, vaški spekulanti kopičijo blago.

PROMET V SPLOŠNIH KMETIJSKIH ZADRUGAH

(Po podatkih Glavne zadrugne zveze FLRJ)

Vrsta artikla	a) v skupnem znesku		(v milijonih din)	
	1952	1953	1954	Indeks 1952:1954
Industrijsko blago	54.483	67.244	65.833	120
Kmetijski pridelki	16.447	25.287	28.721	174
Gostinstvo	5.697	8.242	8.843	156
Lastna proizvodnja in predelava	5.057	6.580	9.197	181
S k u p a j	81.684	107.353	112.594	

Razen teh, ki delajo ob strani mimo zadrug in podjetij, pa so sedaj navalili v zadruge razen dobrih kadrov, za katere je v njih vedno dovolj mesta, tudi vsi drobni spekulanti in nesolidni delavci, ki so sedaj delali v odkupni mreži in ki imajo za seboj vrsto umazanih poslov. Če se bodo taki in njim podobni ugnezidili v zadrukah kot odkupovalci, skladiščniki, upravniki in podobno, tedaj bo zadrugam že ob začetku dela v prometu s kmetijskimi proizvodi onemogočena izvršitev postavljenih nalog.

Ni zadosti, da zadrugne zveze dajejo zadrugam samo vsestransko pomoč, ki je zadrugam prav zdaj bolj potrebna kakor kdajkoli prej, je prav tako važen pravilen odnos podjetja nasproti zadrugam. Nujno je potrebno, da aktivno delujejo tudi organi ljudske oblasti z vsemi

sredstvi, s katerimi razpolagajo. Treba je prisiliti drobne spekulante na vasi, da bodo spoštovali socialistične predpise, prodajo kmetijskih proizvodov pa usmerili preko zadrug.

Mnoge zadruge pa so že s svojim dosedanjim, čeprav manjšim poslovanjem, dokazale, da je bila pravilna odločba o prenosu odkupa kmetijskih proizvodov na nje in da se na tej poti lahko uspešno borijo. Glede na vse to, kar moramo storiti v korist družbene skupnosti, kar postaja splošna politična linija, je nujno da vse socialistične sile na terenu pomagajo zadrugnim organizacijam pri izvrševanju njihovih nalog. Vse to gre v korist dviga kmetijske proizvodnje, ureditve trga, dviga življenjskega standarda delavcev in kmetov in v korist socialistične preobrazbe vasi.

D. Bajalica

Specializirane kmetijske zadruge

Razen v splošne kmetijske in kmečke obdelovalne zadruge se pri nas zadrugniki vse bolj združujejo tudi v takomenovane specializirane kmetijske zadruge. V te vrste zadrug se zadrugniki združujejo, da bi izboljšali določeno vrsto gospodarske dejavnosti. Tako imamo sadjarsko-vinogradniške, živinorejske, perutninarske, čebelarke in druge zadruge. V začetku leta 1955 smo imeli 186 specializiranih zadrug (v začetku leta 1954 jih je bilo 136). Naslednja primerjava kaže stanje specializiranih zadrug:

	1953	1954
Število zadrug	128	186
Zadrugniki	35.035	37.823
Agronomi	7	12
Kmetijski tehniki	33	45
Skup. površ. v ha	5.593	7.504
Odkup kmetij. pridelkov v milj. din	1.186	1.263
Število kmetijskih pridelkov na debelo v milj. din	886	1.226
Prodaja neposredno potrošnikov v milj. din	385	481

Med specializiranimi kmetijskimi zadrugami je največ vinogradniško-sadjarskih in živinorejsko - mlekarskih zadrug. Zlasti pomembno je v letu 1954 poraslo število živinorejsko-mlekarskih zadrug, kar vidimo iz naslednjih podatkov:

	1953	1954
Obsežene zadruge	21	69
Zadrugniki	4.005	10.528
Skupna površina v ha	102	2.903

Govedo	26	893
Ovce	2.746	3.221
Prašiči	12	2.083
Mlekarne	7	18
Odkup kmetijskih pridelkov v milj. din	100	212

Specializirane kmetijske zadruge imajo lahko koristno vlogo v pospeševanju kmetijske proizvodnje, toda samo tedaj, če jih pravilno usmerimo. V nekaterih krajih bi bilo, na primer, koristno, da se razvijajo specializirane zadruge za posamezne vrste proizvodnje, kakor je sviloprejka, tobak, bombaž, čebelarstvo pa tudi perutninarstvo.

Glavna vloga pri pospeševanju kmetijske proizvodnje pa ostane splošnim kmetijskim zadrugam, ki lahko uspešno razvijajo vse panoge kmetijstva. Te imajo posebne panoge za razvoj živinoreje, vinogradništva, sadjarstva in druge vrste proizvodnje. Zato bi bilo treba dejavnost specializiranih zadrug

vskladiti z nalogami kmetijske proizvodnje določenega kraja. Ne bi smeli pa dovoliti, da cepijo enotnost vasi.

Prav tako je treba poudariti, da bi bilo koristno, če bi razvijali specializirana podjetja za usluge zadrugam in zadrugnikom. To bi krepilo družbene proizvodne sile na vasi in ustvarjalo nove družbene odnose.

PRAKTIČNA ŠKROPILNICA ZA KROMPIR

Strokovnjaki britanskega kmetijskega ministrstva so izdelali novo vrsto škropilnice za borbo proti koloradskemu hrošču. Nova škropilnica se lahko uporablja tudi za škropljenje drugih rastlin, ki imajo liste podobne krompirjevim.

Glavna prednost novega stroja je v tem, da je njegovo podnožje položeno na noge na vzmeteh, ki se v gostem listju ne zvijajo. Višina nog stroja se lahko prilagaja višini rastline brez kakršnega koli orodja, medtem ko je odprtina škropilnice tako izdelana, da se skoraj sploh ne more zamašiti.

Stroj, ki ima dve škropilnici, lahko temeljito poškopri gornjo in doljno površino krompirjevega lista. Najboljši dokaz učinkovitosti stroja je dejstvo, da se nobeden, kar jih je bilo v uporabi v letu 1955, ni pokvaril.

Stroj ima to pomanjkljivost, da ga je treba zaradi kemičnega sredstva proti koloradskemu hrošču čistiti in razmontirati rotorne sesalke po škropljenju vsakih 242 hektarov zemlje.

SPECIALIZIRANIH ZADRUG ŠTEVILČNO STANJE

